

TEORIE SOCIÁLNÍ PRÁCE I.

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Psychodynamické perspektivy

- Psychoanalytické a psychoterapeutické směry, které čerpají z Freuda. Vliv na formování sp zejména na počátku 20. st., v současné době se příliš neuplatňují, důležité pojmy, které přetrvávají.
- Tři části teorie – teorie osobnosti, teorie lidského vývoje, teorie psychoanalýzy.

Psychodynamické perspektivy

Teorie osobnosti

- Topografický model osobnosti – tři vrstvy lidské psychiky:

Vědomí

Předvědomí

Nevědomí

Psychodynamické perspektivy

Strukturální model osobnosti

- Uzavřený systém, všechna energie se musí uplatňovat v rámci systému.
- Osobnost – trojice subsystémům které mají vlastní cíle a zaměření. Interakce vzájemná a s prostředím – ne součinnost, ale často rozpor; tenze, které vznikají, jsou příčinou řady psychických i fyziologických obtíží.

Psychodynamické perspektivy

Strukturální model osobnosti

- Id
- Ego
- Superego

Psychodynamické perspektivy

Vývoj osobnosti - 5 vývojových stupňů-
psychosexuální zrání, 3 erogenní zóny

- orální stadium
- anální stadium
- falické stadium
- období latence
- genitální stadium

Psychodynamické perspektivy

- Psychodynamické myšlenky – důraz na tolerantní a otevřené naslouchání.
- Zájem o intrapsychické faktory soc. fungování.
- Důraz na pocity a nevědomé faktory oproti zájmu o soc. okolnosti a kognitivní procesy.
- Pojmy – nevědomí, vhléd, agrese, konflikt, úzkost, přenos – pojmový aparát sociální práce.
- Význam dětství a ranných vztahů.

Psychosociální přístup

- Počátek 20. st., základní teze – Mary Richmondová „Social diagnosis“. Návrh diagnostických a metodických postupů - jádro individuální práce s klientem.

Dílo východiskem tzv. diagnostické školy - důraz na diagnostiku jako jediné možné základ adekvátní intervence. Rozdělení do dvou táborů

- 1) důraz na jednotlivce, intrapsychické faktory
- 2) pozornost sociálním okolnostem obtíží.

Psychosociální přístup

- 50. léta – Helena Perlmannová – kritika modelu postaveného na logice pozorování-diagnóza- intervence, navrhla model orientovaný na řešení problémů.
- Cílem intervence snaha o posílení těch kapacit klienta, které umožní řešit problémy vlastními prostředky.

Psychosociální přístup

- V současnosti postaven na individuální diagnostice.
- V diagnostice i intervenci se snaží zohledňovat biologické, psychologické, interpersonální, sociální i kulturní faktory.

Psychosociální přístup

Procesy, které jsou součástí psychosociální intervence (dle Hollisové):

- modifikace prostředí,
- psychologická podpora
- posilování schopnosti klienta vnímat jasně externí realitu
- posilování schopnosti klienta vnímat jasně intrapersonální realitu.

Psychosociální přístup

Východiska

- Pohled na člověka jako na člověka v situaci.
- Opora v teoretických konceptech vysvětlujících jednotlivce, situaci a interakci mezi nimi.
- Obecný teoretický rámec vychází z teorie systémů a ekologického pojetí.

Psychosociální přístup

Metody a techniky

- Důraz na stanovení diagnózy a na vztah klienta a soc. pracovníka
- Souběžné řešení problémů v prostředí a posilování vnitřní rovnováhy intrapsychických sil.

Psychosociální přístup

Základní prostředky:

- klarifikace
- poskytování vhledu

Cíle i podoba intervence formulovány na základě posouzení klientovy situace.

Klient by se měl podílet na formulaci intervenčního plánu.

Psychosociální přístup

Diagnostika

- Základní – faktory, které ovlivňují povahu obtíží; i ty, které mohou ovlivnit participaci na pomáhajícím vztahu (motivace, očekávání, předchozí zkušenosti...).
- Základem diagnostiky porozumění klientovu chápání situace. Potřeby, problémy, gender, etnicita, rasa, životní etapa, soc. role, charakteristiky intrapersonálního fungování, schopnost zvládat životní nároky, vztahy, stresory v prostředí, dostupná soc. podpora.

Psychosociální přístup

Vztah soc. pracovníka a klienta

- individualizace
- nehodnotící postoj
- respekt vůči klientovu právu na sebeurčení
- zachování důvěrnosti vztahu
- vyjadřování pocitů
- kontrolovaná emoční angažovanost
- akceptace

Tyto výukové materiály vznikly v rámci realizace projektu INUL – Inovace studijního oboru sociální práce – KSP FSE UJEP Ústí n. L., reg. č. projektu CZ.1.07/2.2.00/07.0011, projekt je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.